

Koffiepraat

Bij de beantwoording van de vragen 39 tot en met 45 moet je soms gebruikmaken van informatiebronnen 10 en 11 in de bijlage.

Toen Kees een pak koffie openmaakte om koffie te zetten, zag hij dat deze koffie uit Guatemala kwam.

Gebruik informatiebron 10.

- 2p 39 Guatemala is een van de belangrijkste koffieproducenten van de wereld. Toch is het maar een kleine producent vergeleken met Brazilië. Brazilië levert één derde ($1/3$) van de wereldproductie van koffie.
→ Bereken in één decimaal hoeveel procent van de wereldproductie van koffie in Guatemala wordt geproduceerd.
Schrijf je berekening op.
- 1p 40 Het gaat niet goed met de koffieboeren. Volgens een woordvoerder van de milieuorganisatie Greenpeace vormt de aanleg van nieuwe plantages niet alleen een milieuprobleem, maar is het ook één van de oorzaken van de crisis bij de koffieboeren.
Hieronder staan drie verschijnselen.
1 groter aanbod van koffie
2 grotere productie van koffie
3 lagere prijzen van koffie
Zet de verschijnselen in een zodanige volgorde dat een logische gedachtegang ontstaat.
A nieuwe koffieplantages → 1 → 2 → 3 → crisis bij de koffieboeren
B nieuwe koffieplantages → 1 → 3 → 2 → crisis bij de koffieboeren
C nieuwe koffieplantages → 2 → 1 → 3 → crisis bij de koffieboeren
D nieuwe koffieplantages → 2 → 3 → 1 → crisis bij de koffieboeren
E nieuwe koffieplantages → 3 → 1 → 2 → crisis bij de koffieboeren
F nieuwe koffieplantages → 3 → 2 → 1 → crisis bij de koffieboeren
- 1p 41 Koffie is een belangrijk exportproduct van Guatemala. De lage exportprijzen voor koffie hebben gevolgen voor de ruilvoet van Guatemala.
Stel dat de exportprijs van koffie uit Guatemala daalt en de importprijzen voor Guatemala niet veranderen. Wat zal er dan gebeuren met de ruilvoet van Guatemala?
A De ruilvoet van Guatemala zal gelijk blijven.
B De ruilvoet van Guatemala zal verbeteren.
C De ruilvoet van Guatemala zal verslechteren.

- 1p 42 Guatemala produceert koffie van een goede kwaliteit. Het is alleen jammer dat koffie de laatste jaren steeds minder opbrengt. Gelukkig heeft Guatemala geen monocultuur.
→ Wat is voor een land het nadeel van het hebben van een monocultuur?

De arme boeren van Guatemala hebben vaak geen reserves. Vooral voor hen is samenwerken met organisaties als Max Havelaar een manier om iets te doen aan hun slechte inkomenspositie. Voor de Max Havelaar koffie moeten wij in Nederland iets meer betalen dan voor gewone koffie.

Gebruik informatiebron 11.

- 2p 43 Een pak gewone koffie kost € 1,80 in de supermarkt. Een vergelijkbaar pak Max Havelaarkoffie kost € 1,95.
→ Hoeveel procent van de consumenten is volgens de enquête-uitslag bereid de hogere Max Havelaarprijs te betalen?
Schrijf je berekening op.
- 1p 44 Een andere manier om iets aan de armoede te doen, is ontwikkelingshulp. Guatemala is één van de landen waaraan Nederland ontwikkelingshulp gaf.
Een voorwaarde voor het krijgen van ontwikkelingshulp van Nederland is het hebben van een goed bestuur.
→ Waarom heeft het sturen van ontwikkelingshulp naar een land met een slecht bestuur weinig positieve gevolgen voor de bevolking?
- 1p 45 Nederland gaf een vast percentage van het nationaal inkomen als ontwikkelingshulp.
Piet vindt het beter een vast bedrag per jaar te besteden aan ontwikkelingshulp.
Marieke zegt: "Een vast percentage van het nationaal inkomen is bij economische groei op termijn voordeliger voor de ontwikkelingslanden dan een vast bedrag aan ontwikkelingshulp."
→ Leg de mening van Marieke uit.

Koffiepraat

---

informatiebron 10

Top vijf koffieproducerende landen

productie in zakken van 60 kilo

1	Brazilië	28.111.620
2	Vietnam	17.936.219
3	Colombia	11.300.421
4	Indonesië	4.149.410
5	Guatemala	3.725.851

bron: www.koffiebean.nl

informatiebron 11

Enquêtevraag

Hoeveel % bent u bereid **maximaal** extra te betalen voor Max Havelaarkoffie?

Uitslag enquête

62% van de consumenten is niet bereid extra te betalen.
20% van de consumenten is bereid maximaal 5% extra te betalen.
12% van de consumenten is bereid maximaal 10% extra te betalen.
3% van de consumenten is bereid maximaal 20% extra te betalen.
3% van de consumenten is bereid meer dan 20% extra te betalen.

bron: www.ing.nl

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.